

การบูรณาการหลักพละธรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานขององค์การ
บริหารส่วนตำบลกฤษณา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี*
INTEGRATING THE PRINCIPLES OF PALADHAMMA TO DEVELOP
ADMINISTRATIVE COMPETENCE OF KRITSANA SUBDISTRICT
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, BANG PLA MA DISTRICT,
SUPHAN BURI PROVINCE

พระครูสุวรรณสารโกศล (พนม สังข์สุวรรณ), นพดล ดีไทยสงค์,
วิชชุกร นาครธน, พระครูโสภณวีรานุวัตร (นิคม ญฐฐวโร)
Phrakrusuwansarakosol (Phanom Sangsuwan), Noppadon Deethaisong,
Witchukorn Nakathon, Phrakhrusophonweeranuwat (Nikhom Natthawaro)
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: 6253504006@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาระดับสมรรถนะการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกฤษณา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี 2. เปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกฤษณา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3. นำเสนอการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานตามหลักพละธรรม ของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกฤษณา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี การวิจัยใช้ระเบียบวิธีแบบผสมวิธี โดยเก็บข้อมูลเชิงปริมาณผ่านแบบสอบถามและข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึก การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับสมรรถนะการบริหารงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการทำงานเป็นทีมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การวางแผนและการบริหารจัดการ และด้านที่ต่ำสุดคือการตระหนักรู้เรื่องโลกาภิวัตน์ 2. การเปรียบเทียบตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา รายได้ และอาชีพ พบว่า บางปัจจัยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 3. แนวทางพัฒนาสมรรถนะประกอบด้วย 1. การส่งเสริมการใช้ปัญญาในการวางแผนและตัดสินใจ 2. การส่งเสริมความเพียรและการพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง

3. การส่งเสริมความซื่อสัตย์ โปร่งใส และยึดมั่นในจริยธรรม และ 4. การส่งเสริมความร่วมมือในชุมชนและการสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน การบูรณาการหลักพลະธรรมจึงเป็นแนวทางที่ช่วยเสริมสร้างสมรรถนะการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ: พลະธรรม; สมรรถนะการบริหารงาน; องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

Objectives of this research article were: 1. To examine the level of administrative competency of the Krisana Sub-District Administrative Organization 2. To compare administrative competency based on personal factors, and 3. To propose guidelines for developing administrative competency based on Baladhamma, conducted by the mixed research methods, collecting quantitative data through questionnaires and qualitative data through in-depth interviews. Quantitative data were analyzed using descriptive and inferential statistics, while qualitative data were analyzed through content descriptive interpretation.

The findings revealed that: 1. The overall level of administrative competency was high, with teamwork competency scoring the highest, followed by planning and management competency, while global awareness competency was the lowest. 2. Comparisons based on personal factors such as gender, age, education, income, and occupation showed significant differences in some variables; and 3. The proposed guidelines for enhancing administrative competency based on Baladhamma principles included: 1. Panyabala; wisdom power, promoting analytical thinking and modern planning. 2. Viriyabala, effort power, encouraging perseverance and continuous skills development. 3. Anavajjabala, blameless conduct power, fostering integrity, transparency, and ethical practices; and 4. Sangahabala, cooperation power, enhancing community collaboration and building sustainable networks with relevant agencies. The integration of Baladhamma principles is thus a viable approach to improving administrative performance and responding effectively to local needs.

Keywords: Pala Dhamma; Administrative Competency; Subdistrict Administrative Organization

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้วางรากฐานสำคัญในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น โดยกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการบริหารจัดการเพื่อจัดบริการสาธารณะและพัฒนาท้องถิ่นให้เหมาะสมกับบริบทของตนเอง โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดและมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดนโยบายสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่อย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม แม้รัฐธรรมนูญจะมอบอำนาจทางกฎหมายให้องค์กรเหล่านี้แล้ว แต่ในทางปฏิบัติก็ยังคงพบว่าการดำเนินงานของ อบต. หลายแห่งยังไม่สามารถบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะปัญหาหลากหลาย ทั้งในด้านโครงสร้างการบริหารที่ขาดประสิทธิภาพ การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรที่ไม่สม่ำเสมอ รวมถึงกระบวนการตัดสินใจที่ยังไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยที่ทำให้การพัฒนาท้องถิ่นยังไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนเท่าที่ควร (ปัญญารุช บุษยสิทธิ์ และคณะ, 2024)

หนึ่งในอุปสรรคสำคัญที่ถ่วงรั้งการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน คือ ข้อจำกัดด้านสมรรถนะการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยังไม่สามารถตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงและความคาดหวังของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสะท้อนผ่านปัญหา อาทิ การขาดภาวะผู้นำเชิงนโยบายที่สามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาได้อย่างชัดเจน การขาดระบบหรือกลไกที่เปิดให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการจัดสรรทรัพยากรที่ไม่ทั่วถึงหรือไม่เป็นธรรม ปัญหาเหล่านี้ไม่เพียงส่งผลต่อคุณภาพของบริการสาธารณะที่ประชาชนได้รับโดยตรง แต่ยังบั่นทอนศักยภาพขององค์กรในการสร้างระบบการบริหารที่ยืดหยุ่น โปร่งใส ความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง การแก้ไขจึงจำเป็นต้องเน้นการพัฒนาองค์การให้มีขีดความสามารถที่สูงขึ้นในด้านการวางแผน การตัดสินใจ และการประสานงานแบบบูรณาการ พร้อมทั้งยึดหลักธรรมาภิบาลเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงาน และเปิดพื้นที่ให้ภาคประชาชน ภาคเอกชนและภาควิชาการมีบทบาทร่วมกันอย่างสมดุล เพื่อให้การบริหารท้องถิ่นสามารถขับเคลื่อนไปข้างหน้าได้อย่างมั่นคง มีประสิทธิภาพ และยั่งยืนในระยะยาวอย่างแท้จริง (ณัฐศรีณย์ ชุมวรฐายี, 2560)

องค์การบริหารส่วนตำบลลพชะอวด อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี นับเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่และได้รับการยอมรับในด้านการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ สะท้อนจากการได้รับรางวัลการบริหารงานดีเด่นอย่างต่อเนื่องหลายปีติดต่อกัน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความพยายามในการเสริมสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจจากประชาชนในพื้นที่อย่างเห็นเป็นรูปธรรม อย่างไรก็ตาม การสร้างความ

ยั่งยืนทางการบริหารไม่อาจอาศัยเพียงประสิทธิภาพในการดำเนินงานเท่านั้น หากแต่ต้องหลอมรวมกับหลักคุณธรรมทางจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ โดยเฉพาะหลักพระธรรมในพระพุทธศาสนา ได้แก่ ปัญญา วิริยะ อดวิหะ และสังคหะ อันเป็นหลักธรรมที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารและบุคลากรได้อย่างสมดุล ทั้งในมิติของความคิด ทักษะ ทักษะการทำงาน และจริยธรรมวิชาชีพ ตลอดจนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคประชาชนในชุมชนผ่านกลไกการมีส่วนร่วมที่เปิดกว้าง โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีเป้าหมายร่วมกันในการส่งเสริมผลประโยชน์สาธารณะอย่างแท้จริง อันจะนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นที่มั่นคงและยั่งยืนในระยะยาว (องค์การบริหารส่วนตำบลกฤษณา, 2568)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์จะศึกษาการบูรณาการหลักพระธรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกฤษณา โดยพิจารณาจากปัจจัยภายใน เช่น ภาวะผู้นำและวัฒนธรรมองค์กร และปัจจัยภายนอก เช่น เครือข่ายทางสังคม การมีส่วนร่วมของประชาชน และความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ การใช้หลักพระธรรมเป็นเกณฑ์ในการเสริมสร้างความสามารถขององค์กรจะช่วยให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีคุณภาพ สร้างความไว้วางใจ และนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นที่มั่นคงและมีคุณธรรม โดยเฉพาะในบริบทสังคมปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การพึ่งพาหลักธรรมจึงเป็นแนวทางที่ส่งเสริมให้ชุมชนอยู่ร่วมกันได้อย่างกลมกลืนและยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกฤษณา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกฤษณา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อนำเสนอการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานตามหลักพระธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลกฤษณา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยใช้ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ในส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้วิธีการสำรวจด้วยแบบสอบถาม ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ดำเนินการด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ ซึ่งมีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกฤษณา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรีโดยมีจำนวนประชากรรวมทั้งสิ้น 3,946 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลกฤษณา, 2567)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของ Taro Yamane (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541) อาศัยระดับความคลาดเคลื่อนที่ร้อยละ 5.0 จากจำนวนประชากรทั้งหมด จึงได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมเท่ากับ 364 คน ทั้งนี้ การเลือกกลุ่มตัวอย่างดำเนินการโดยวิธีการสุ่มอย่างเป็นระบบ

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 10 รูปหรือคน ได้แก่ กลุ่มที่ 1 นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 2 รูปหรือคน กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลกฤษณา จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 3 พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลกฤษณา จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 4 ผู้นำชุมชนตำบลกฤษณา จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 5 นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 2 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับหลักพระธรรม ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกฤษณา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักพระธรรม ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลกฤษณา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี และตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การวิจัยเชิงปริมาณ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่จัดทำเสร็จสมบูรณ์ไปแจกจ่ายให้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 364 ชุด และดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

4.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ/หลักแล้วนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่บันทึกไว้มา

คัดเลือกเฉพาะเนื้อหาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วจำแนกออกเป็นประเด็นอย่างเป็นระบบ จากนั้นจึงวิเคราะห์เนื้อหาด้วยวิธีการเชิงบริบทเพื่อทำความเข้าใจสาระสำคัญและความหมายเชิงลึกของคำตอบ สุดท้ายนำผลการวิเคราะห์ไปสังเคราะห์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ พร้อมจัดทำรายงานผลการวิจัยอย่างมีแบบแผนและชัดเจน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลเข้าสู่อุปกรณ์ประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยด้านสังคมศาสตร์ โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการวิเคราะห์สาระสำคัญของคำให้สัมภาษณ์โดยเน้นการเชื่อมโยงเนื้อหาเกี่ยวกับบริบทที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่มีความลึกซึ้งและครอบคลุมในทุกประเด็นที่ศึกษา

ผลการวิจัย

1. ระดับสมรรถนะการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกฤษณา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวม พบว่า

สมรรถนะการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกฤษณา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. สมรรถนะในการสื่อสาร	3.88	0.64	มาก
2. สมรรถนะในการวางแผนและการบริหารจัดการ	3.91	0.70	มาก
3. สมรรถนะในการทำงานเป็นทีม	4.00	0.63	มาก
4. สมรรถนะในการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์	3.80	0.73	มาก
5. สมรรถนะในการตระหนักรู้เรื่องโลกาภิวัตน์	3.81	0.74	มาก
6. สมรรถนะในการบริหารตนเอง	3.87	0.62	มาก
ภาพรวม	3.88	0.61	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สมรรถนะการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกฤษณา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่า ด้านสมรรถนะในการทำงานเป็นทีม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านสมรรถนะในการวางแผนและการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านสมรรถนะในการตระหนักรู้เรื่องโลกาภิวัตน์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อสมรรถนะการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลฤๅษณา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสมรรถนะการบริหารของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลฤๅษณา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อสมรรถนะการบริหารของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลฤๅษณา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกัน

3. แนวทางการบูรณาการหลักพลชธรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลฤๅษณา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี สรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้

3.1 ปัญญาพล กำลัง คือ ปัญญา จัดอบรมและสัมมนาให้บุคลากรมีความรู้และเข้าใจในแนวทางการบริหารงานที่ทันสมัย โดยใช้หลักปัญญาในการวิเคราะห์ปัญหาและตัดสินใจ ส่งเสริมให้บุคลากรใช้ปัญญาในการวิเคราะห์ข้อมูลและปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในองค์กร เพื่อให้สามารถหาทางแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือที่ทันสมัยในการรวบรวมข้อมูลและตัดสินใจ ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานและการให้บริการแก่ประชาชน ส่งเสริมให้บุคลากรมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลในการพัฒนาท้องถิ่น โดยใช้ปัญญาในการวางแผนพัฒนาองค์กรและชุมชนในระยะยาว

3.2 วิทยพล กำลัง คือ ความเพียร ส่งเสริมให้บุคลากรมีความเพียรในการทำงาน โดยไม่ย่อท้อและความพยายามในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในองค์กร กระตุ้นให้บุคลากรกำหนดเป้าหมายการทำงานที่ชัดเจนและพยายามบรรลุเป้าหมายเหล่านั้น ด้วยความมุ่งมั่นและความพยายามอย่างต่อเนื่อง จัดฝึกอบรมและพัฒนาทักษะการทำงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บุคลากรสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จในงานที่ได้รับมอบหมาย สร้างแรงจูงใจในการทำงานให้บุคลากรสามารถรักษาความเพียรและความมุ่งมั่นในงาน รวมถึงการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการทำงานอย่างเต็มที่

3.3 อนุรักษ์พล กำลัง คือ การงานที่ไม่มีโทษ เน้นการทำงานที่โปร่งใสและไม่เบี่ยงเบนจากมาตรฐานจริยธรรม โดยให้ความสำคัญกับการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต พัฒนาระบบการตรวจสอบและควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันการกระทำที่อาจก่อให้เกิดโทษหรือผลเสียแก่ส่วนรวม สนับสนุนการทำงานที่มุ่งเน้นประโยชน์แก่ประชาชนและส่วนรวม เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างถูกต้องและเป็นธรรม สร้างแนวทางและมาตรการที่ดีในการทำงาน เพื่อให้บุคลากรสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย

3.4 สังคหผละ กำลัง คือ การสงเคราะห์ ส่งเสริมการทำงานร่วมกันในชุมชน และการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการพัฒนาโครงการหรือกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม ส่งเสริมการประสานงานและสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กรมีความเข้าใจในปัญหาและความต้องการของประชาชน และสามารถให้การสนับสนุนหรือช่วยเหลือได้อย่างตรงจุด จัดกิจกรรมหรือโครงการที่มีเป้าหมายเพื่อสังคม เช่น การอบรมทักษะชีวิต การให้คำปรึกษา หรือการช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ที่ทำให้ชุมชนเจริญเติบโต

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับสมรรถนะการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลฤๅษณา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่า รายละเอียดผลการวิจัยในแต่ละข้อ พบว่า ด้านสมรรถนะในการทำงานเป็นทีม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านสมรรถนะในการวางแผนและการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านสมรรถนะในการตระหนักรับรู้เรื่องโลกาภิวัตน์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ตามลำดับจากผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของพระอธิการอนุชา ฐานุตตลาโภ (2566) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานตามหลักพลธรรม ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า สมรรถนะการบริหารของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ควรได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะการยกระดับคุณลักษณะภายในของบุคลากรผ่านหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ทั้งด้านปัญญา ความเพียร ความซื่อสัตย์ และการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อประชาชนในชุมชน เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนนโยบาย การจัดบริการสาธารณะ และการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ งานวิจัยดังกล่าวเน้นย้ำถึงความสำคัญของการมีสมรรถนะทั้งในมิติวิชาการและมิติคุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการบูรณาการหลักพลธรรมในการศึกษานี้ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพในการบริหารงานอย่างโปร่งใส รอบคอบ และมีจริยธรรม เพื่อสร้างชุมชนที่เข้มแข็งและยั่งยืนจากภายในสู่ภายนอก

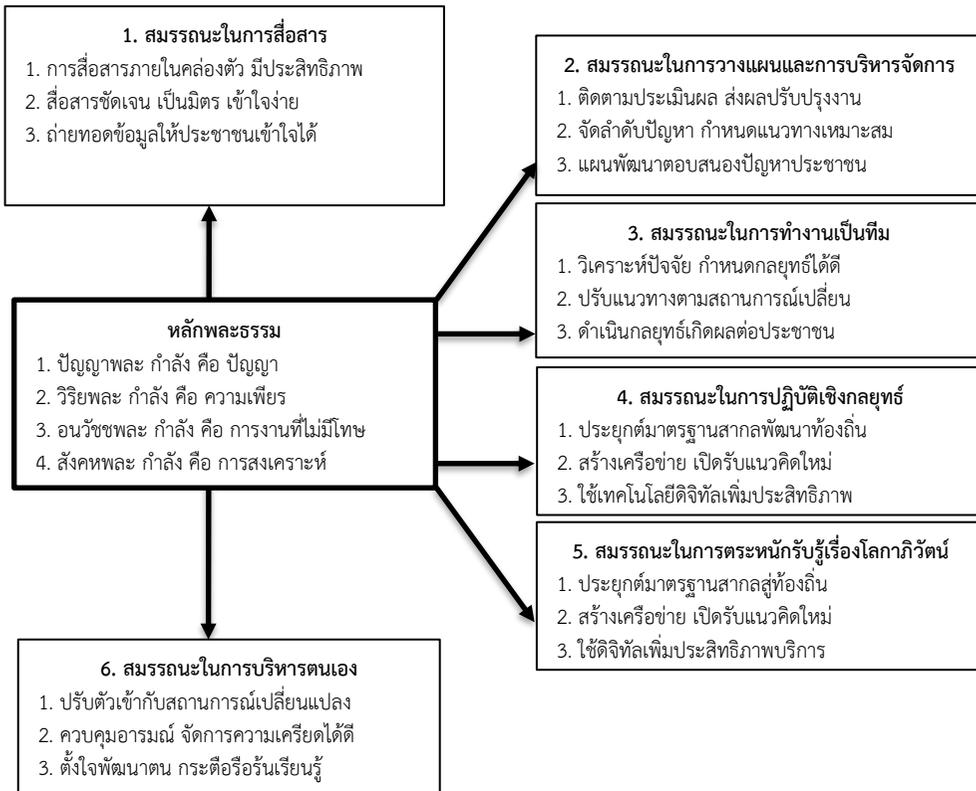
2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อสมรรถนะการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลฤๅษณา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสมรรถนะการบริหารของบุคลากรเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา รายได้

และอาชีพ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อสมรรถนะการบริหารของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลกฤษณา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่า เพศไม่ใช่สาเหตุที่มีอิทธิพลให้เกิดความแตกต่างทางด้านความรับผิดชอบ ความเพียร และการตัดสินใจอย่างมีจริยธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของปริญญา วราสินธุ์ (2566) ที่พบว่า การเสริมสร้างสมรรถนะผ่านหลักสูตร ส่งผลให้บุคลากรมีประสิทธิภาพในการบริหารงานสูงขึ้น โดยเฉพาะด้านความรับผิดชอบ ความเพียร และการตัดสินใจอย่างมีจริยธรรม ทั้งนี้ แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาภายในเพื่อเพิ่มคุณภาพการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. แนวทางการบูรณาการหลักคุณธรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกฤษณา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี สรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้ การบูรณาการหลักคุณธรรมสามารถยกระดับสมรรถนะการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกฤษณาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยหลักปัญญาพละ ช่วยส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ วางแผน และตัดสินใจอย่างรอบคอบ มีวิสัยทัศน์ไกล วิริยะพละ ช่วยสร้างแรงจูงใจในการทำงาน เพิ่มความมุ่งมั่นและพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง อดวิซขพละ ส่งเสริมความซื่อสัตย์ โปร่งใส และการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีจริยธรรม มีระบบตรวจสอบภายในที่เข้มแข็ง สังคหพละ สนับสนุนความร่วมมือ การประสานงานระหว่างภาคส่วนและการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่น แนวทางเหล่านี้ช่วยให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีขีดความสามารถในการบริหารที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน และสร้างการพัฒนาอย่างยั่งยืนภายใต้หลักธรรมาภิบาล จากผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูใบฎีกาเชมปัตต์ สุทธิธมโม (2564) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารการพัฒนาตามแนวทางของหลักคุณธรรม 4 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่าการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมในการเสริมสร้างสมรรถนะบุคลากรด้านความเพียร ปัญญา ความซื่อสัตย์ และการร่วมมือ เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการบริหารท้องถิ่นอย่างมีคุณธรรมและยั่งยืนและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพระอุทัย จารูธมโม (2564) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า การนำหลักคุณธรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานช่วยเสริมสร้างความสามารถด้านวิสัยทัศน์ ความเพียร ความโปร่งใส และความร่วมมือของบุคลากร ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะการบริหารอย่างมีคุณธรรมในบริบทเดียวกัน

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การบูรณาการหลักพระธรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกฤษณา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ดังในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพ 1 ผลการวิจัยสามารถสังเคราะห์เป็นข้อค้นพบได้ว่า การประยุกต์ใช้หลักพระธรรม โดยเฉพาะวิริยพลและสมาธิพล มีบทบาทสำคัญต่อการเสริมสร้างสมรรถนะของผู้นำในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเริ่มจากการพัฒนาทักษะการสื่อสารให้มีความชัดเจน เป็นมิตร และสื่อความหมายได้เข้าใจง่าย รวมทั้งสามารถถ่ายทอดข้อมูลแก่ประชาชนได้อย่างถูกต้องและโปร่งใส นอกจากนี้ การวางแผนและการนำเสนอแนวทางบริหารจัดการต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง และการวิเคราะห์ปัญหาอย่างรอบด้านเพื่อเสนอแนวทางแก้ไขที่เหมาะสม การทำงานเป็นทีมต้องอาศัยความร่วมมือ การรับฟัง และการเคารพบทบาทของกันและกัน ซึ่งจะนำไปสู่การดำเนินภารกิจเชิงกลยุทธ์

ที่ยืดหยุ่น ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ได้อย่างทันท่วงที พร้อมใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับการเผยแพร่ความรู้แก่ชุมชน เพื่อยกระดับมาตรฐานการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและสร้างความเท่าเทียมในสังคม ขณะเดียวกัน ผู้นำต้องไม่หยุดพัฒนาตนเอง ต้องปรับปรุงวิธีการทำงาน เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และมุ่งมั่นสร้างนวัตกรรมเพื่อยกระดับประสิทธิภาพการบริหาร ผลลัพธ์โดยรวมจึงชี้ให้เห็นว่า การบูรณาการหลักธรรมทางพุทธศาสนากับการบริหารงานท้องถิ่นไม่เพียงแต่ช่วยยกระดับสมรรถนะของผู้นำแต่ยังส่งเสริมความยั่งยืนและสันติสุขในชุมชนอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. กำหนดนโยบายการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงคุณธรรม องค์กรบริหารส่วนตำบล ควรกำหนดนโยบาย ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกในการทำงาน โดยเฉพาะการบูรณาการหลักพระธรรม ได้แก่ วิริยะ ชันติ สติ และปัญญา ให้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานในทุกกระดับ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของบุคลากรอย่างยั่งยืน
2. บรรจุหลักพระธรรมไว้ในแผนพัฒนาบุคลากร ควรกำหนดให้มีการอบรม ส่งเสริม และพัฒนาแนวคิดตามหลักพระธรรมแก่บุคลากรอย่างสม่ำเสมอ โดยให้บรรจุไว้ในแผนพัฒนาบุคลากรประจำปี เพื่อยกระดับจิตใจและศักยภาพในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ
3. ส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรแบบพุทธธรรมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาในองค์กร เช่น การบรรยายธรรม การเจริญสติ การฝึกสมาธิ เพื่อปลูกฝังหลักธรรมเข้าสู่จิตใจของบุคลากร และสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ยึดหลักเมตตา สามานฉันท์ และการทำงานเป็นทีม

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการด้านพระธรรมแก่บุคลากรในองค์กร ควรจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับหลักพระธรรม วิริยะ ชันติ สติ ปัญญา อย่างสม่ำเสมอโดยเชิญพระวิทยากรหรือผู้ทรงคุณวุฒิทางพระพุทธศาสนา มาให้ความรู้ควบคู่กับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเจ้าหน้าที่ เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกและความเข้าใจที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้จริงในการทำงาน
2. บูรณาการหลักพระธรรมในกระบวนการทำงานประจำวัน ควรส่งเสริมให้ทุกหน่วยงานนำหลักพระธรรมมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน เช่น การวางแผนงาน ด้วยปัญญา การปฏิบัติงานด้วยความเพียร มีความอดทนต่ออุปสรรค และรู้เท่าทันปัญหา ด้วยสติ เพื่อยกระดับคุณภาพของการบริหารงานโดยรวม

3. พัฒนาแผนกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถนะตามหลักธรรม ออกแบบกิจกรรมที่เอื้อให้เกิดการฝึกฝนหลักพระธรรม เช่น การจัดกิจกรรม วันพระธรรม หรือ สัปดาห์สร้างสติ โดยใช้กิจกรรม เช่น สมาธิ สวดมนต์ เติมน้ำมัน รวมถึงการแบ่งปันประสบการณ์ของบุคลากรที่นำหลักพระธรรมไปใช้จริง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาเปรียบเทียบผลของการบูรณาการหลักพระธรรมในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทอื่น ควรมีการศึกษาวิจัยในองค์กรบริหารส่วนตำบล เทศบาลเมือง หรือเทศบาลนคร เพื่อเปรียบเทียบความเหมาะสมและประสิทธิภาพของการนำหลักพระธรรมไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานในบริบทที่แตกต่างกัน

2. การวิจัยเชิงลึกเฉพาะหลักธรรมแต่ละข้อ ควรศึกษาวิจัยเฉพาะหลักธรรมแต่ละข้อ เช่น สติ หรือ ปัญญา เพื่อวิเคราะห์ถึงกระบวนการปลูกฝัง บ่มเพาะ และวัดผลในเชิงพฤติกรรมของบุคลากรอย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

3. การวิจัยเชิงปริมาณที่วัดผลสัมฤทธิ์ของการบูรณาการหลักธรรม ควรศึกษาวิจัยในรูปแบบเชิงทดลองหรือกึ่งทดลอง Quasi-Experimental Research เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับประสิทธิผลของการนำหลักพระธรรมมาใช้ในการพัฒนาสมรรถนะและเปรียบเทียบก่อนและหลังการบูรณาการหลักธรรมในองค์กร

เอกสารอ้างอิง

- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2541). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: เทพเนรมิต.
- ณัฐศรีณีย์ ชุมวรฐายี. (2560). การพัฒนาสมรรถนะของนักบริหารและพัฒนาเมืองตามความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณีจังหวัดปทุมธานี. *วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 12(1), 50-63.
- ปริญญา วราสินธุ์. (2566). *การพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานตามหลักพระธรรมของบุคลากรเทศบาลตำบลวังห้ว อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสุพรรณบุรี* (สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ปัญญาวุธ บุญสิทธิ์ และคณะ. (2567). การพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรสายงานผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครพนม. *Interdisciplinary Academic and Research Journal*, 4(5), 365-380.

- พระครูใบฎีกาเข็มปัดต์ สุทธิธมโม. (2564). *การบริหารการพัฒนาตามแนวทางของหลัก
พละ 4 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี*
(สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์).
พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระอธิการอนุชา ฐานุตตลาโก. (2566). *การพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานตามหลัก
พละธรรม ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย อำเภออู่ทอง
จังหวัดสุพรรณบุรี* (สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระอุทัย จารุธมโม. (2564). *การพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4
ขององค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี*
(สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์).
พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- องค์การบริหารส่วนตำบลกฤษณา. (2567). *ข้อมูลประชากร*. สืบค้น 20 ตุลาคม 2567,
จาก <https://www.kritsana.go.th/history-rev2>
- _____. (2568). *รายงานผลการปฏิบัติประจำปี*. สืบค้น 20 เมษายน 2568, จาก
<https://www.kritsana.go.th/project-rev2?hd=2>